

Minnesanteckningar från möte den 9 oktober 2006 med

Samrådsgruppen för Biosfärområde Kristianstads Vattenrike

Närvarande:

Beng Bergh, Kommunstyrelsen
Sune Jonasson, Kommunstyrelsen
Rolf Sjöblom, Miljö- och hälsoskyddsämnden
Ingvar Lökvist, Mark- och exploateringskontoret, Kristianstads kommun
Anders Siversson, Mark- och exploateringskontoret, Kristianstads kommun
Marie Nilsson-Shehata, Stadsarkitektkontoret, Kristianstads kommun
Michael Dahlman, C4 Teknik, Kristianstads kommun
Patrik Möller, C4 Teknik, Kristianstads kommun
Hans Eliasson, Miljö- och hälsoskyddskontoret, Kristianstads kommun
Sam Skällberg, Miljö- och hälsoskyddskontoret, Kristianstads kommun
Tommy Gustavsson, Informations-, näringslivs- och turismförvaltningen, Kristianstads kommun
Sam Peterson, Naturskolan, Barn- och utbildningsförvaltningen, Kristianstads kommun
Sven-Erik Magnusson, Biosfärkontoret, Kristianstads Vattenrike, Kristianstads kommun
Karin Magntorn, Biosfärkontoret, Kristianstads Vattenrike, Kristianstads kommun
Carina Wettemark, Biosfärkontoret Kristianstads Vattenrike, Kristianstads kommun
Göran Mattiasson, Länsstyrelsens miljöavdelning
Kenth Ljungberg, Länsstyrelsens miljöavdelning
Ulla Berglund, Skogsstyrelsen
Sten Skansjö, Högskolan Kristianstad
Hans Persson, LRF Kristianstads kommun
Pelle Rydberg, Nedre Helgeåns Fiskevårdsområde
Sven Olsson, Köpinge Fiskevårdsområdesförening
Christer Neideman, Naturskyddsföreningen i Kristianstad
Nils Waldemarsson, Nordöstra Skånes Fågelklubb
Thomas Lindblad, Nordöstra Skånes Fågelklubb
Hans Cronert, Biosfärkontoret, Kristianstads Vattenrike/Länsstyrelsen (sekreterare)

§ 1 Justeringsman

Till justeringsman valdes Sune Jonasson

§ 2 Vad är på gång inom olika organisationer och myndigheter?

Närvarande representanter redogjorde för vad som är på gång med anknytning till biosfärområdet och här följer summarisk genomgång:

Kommunstyrelsen (Sune Jonasson)

- informerade om förestående maktskifte och att val av nya representanter till Samrådsgruppen kommer att ske

Mark- och exploateringskontoret (Ingvar Lökvist)

- Omorganisation är på gång inom rådhuskvarteret och bl a kommer Agenda 21 och energirådgivaren att föras till Mark- och exploateringskontoret
- Är involverade i Kristianstad växer-projektet tillsammans med Stadsarkitektkontoret
- Är involverad i projekt kring förnyelse av Tivoliparken, där bl a synpunkter samlats in från allmänheten
- Nya beach-bollstranden i Tället hanteras som detaljplanefråga och tillstånd enligt miljöbalken har sökts. Planen har överklagats av närboende
- I samband med budgetberedningen har upprustning av Graften och fortsatt arbete med Härlövs backar tagits upp. Det är osäkert om det kommer att tillskjutas medel till projekten i den omfattning så att utredningsarbetet kan slutföras under 2007

C4 Teknik, kommunteknik (Michael Dahlman)

- Ett grundvattenråd är på gång att bildas. Godkändes av kommunfullmäktige i september och kommer att starta efter nyår.
- Förbättringsåtgärder har utförts vid reningsverket i Bjärlöv och möjliga åtgärder studeras vid Rickarum
- Har haft seminarium om risken för erosions- och översvämningsskador längs kusten.
- Ett vattenvårdsförbund för åarna på "Österlen" har bildades i april 2006, där Segesholmsån och Julebodaån i Kristianstads kommun ingår. Se hemsidan www.osterlensvuf.se.
- Driver arbetet med Härlövsängar tippen och vallprojektet

C4 Teknik, fastighetsteknik (Patrik Möller)

- medverkar bl a i arbetet med Tivoliparksutredningen

Informations-, näringslivs- och turismförvaltningen (Tommy Gustavsson)

- Vill betona vikten av att försöka utnyttja det regionala landsbygdutvecklingsprogrammet för att "växla upp" tillgängliga resurser i olika utvecklingsprojekt. Nytt är också att EU's strukturfonder skall kunna utnyttjas framöver.
- Region Skåne vill utveckla Friseboda naturreservat (som de äger och förvaltar) ur besöks- och tillgänglighetssynpunkt. Kommunen är inbjuden att delta i detta arbete.
- Badplanegruppen har låtit flygfotografera havsstränderna i kommunen i syfte att försöka få fram hur många som besöker dessa en bra baddag och vilka sträckor som är mest frekventerade. Återkommer med resultat.

Miljö- och hälsoskyddskontoret (Sam Skällberg)

- Koordinerar projektansökan om NIP-medel och meddelar att båda projekten som biosfärkontoret sökt medel till – Ökad tillgänglighet för alla i Vattenriket och Sandiga odlingsmarker – har givit full utdelning med drygt 1,9 miljoner kronor i bidrag
- Förslag till lokala miljömål är ute på remiss

Stadsarkitektkontoret (Marie Nilsson-Shehata)

- Ett detaljplaneprogram har varit ute på samråd, Ripa 15:2, som föreslår 10-15 hästgårdar på fd flygfältet.
- En detaljplan för utbyggnad av bostäder med Tälletleden, Horna 3:12, har varit ute på samråd.
- Kustplanen kommer att skickas ut på samråd under sommaren 2007. Frågor ang vattennivåer, avloppshantering och försvarets inverkan utreds fortfarande.
- Övriga projekt är bl a detaljplan för Naturum med bro och parkering på Tivoli ängar, utveckling av Tivoliparken och DP med utfyllnad av Tälletstranden.

Naturskolan, Barn- och Utbildningsförvaltningen (Sam Peterson)

- Sedan tidigare har NIP-medel beviljats för utvecklande av uteklassrum på olika platser i Vattenriket, bl a Balsberget, Håslövs ängar, Linné-rundan och Lillöborgen. Skall vara klara 2008. Mer om uteklassrummen finns på www.buf.kristianstad.se/KICK/not/uteklassrum
- Kommer att medverka i Linnéjubileet 2007 i anslutning till Linné-rundeuteklassrummet

Biosfärkontoret (Karin Magntorn, Carina Wettemark, Hans Cronert)

- Har erhållit NIP-medel, 1 271 560 kr, till projektet Ökad tillgänglighet för alla i Vattenriket. Man kommer att starta vid Ekenabben med anläggande av spång- och fiskebrygga samt att bygga om Vattenrikets äldsta spång genom sumpskogen. I projektet ingår också anläggande av två handikapptoaletter, anordnande av handikappbadplats vid Furuboda mm. Projektet avslutas 2008.
- Nya skyltar med karta över besöksplatser kommer att sättas upp på tjugotalet utvalda besöksplatser i Vattenriket. Kartan tas fram med hjälp av T-kartor

- Utemuseum Sånarna vid Åhus har invigts. Har erhållit NIP-medel, 620 000 kr, för olika aktiviteter i anslutning till sandiga odlingsmarker. Bland annat skall områden med höga naturvärden dokumenteras inför åtgärder. Under nästa år kommer en fältvandring (En fältvandring kommer) att utföras med markägarna kring Ripa.
- Förändringar i Hammarsjön och Araslövssjön. Arbetet med att försöka få till ett större forskningsprojekt kring förändringarna framskrider. Under våren intervjuades organisationer och personer som utnyttjar vattenområdet på olika sätt (yrkesfiske, fritidsfiske, båtfarande, naturupplevelser). Sammanställning pågår av forskare från Högskolan. Under våren har Patrik Olofsson på Länsstyrelsens och biosfärkontorets uppdrag inventerat häckande våtmarksfåglar. Resultaten är nedslående och rapport håller på att färdigställas. Under sommaren har Länsstyrelsen undersökt förekomsten av den sällsynta och EU-listade undervattensväxten sjönajas. Den fanns i förvånansvärt stora mängder jämfört med fjolårets nedslående inventeringsresultat. Under hösten skall vi försöka få fram medel för att kunna låta konsult ställa samman befintlig kunskap om de förändringar som skett (vattenkemi, vegetation, fisk, fåglar mm) som skall utgöra underlag vid ett kommande seminarium dit bl a forskare och forskningsanslagsgivare skall bjudas in.
- Beträffande Naturum-projektet, så hänvisas till lägesrapport under punkt 3.

Länsstyrelsen (Kent Ljungberg)

- parkeringsplatsen vid Håslövs ängar kommer att göras större och vid utsiktsplattformen kommer det att utföras en handikapparkering
- långt framskridna planer finns på att få igång betesdrift kring lagunen vid Äspet, för att förhindra total igenväxning

Skogsstyrelsen (Ulla Berglund)

- Har varit och är fortfarande mycket arbete föranlett av januaristormen 2005. Sommartorkan drabbade återväxterna och barkborrarna är på väg att bli ett stort problem på kvarstående skog.
- Har under ett par försommarkvällar ordnat kortkurser på temat "Skogsbruk vid vatten" för skogsägare inom Vramsåns avrinningsområde
- Skogsstyrelsens "Gröna jobb"-lag är engagerade inom flera olika natur- och kulturmiljövårdsprojekt, bl a vid Ekenabben (stängsling av stor betesfälla) och Torsebro (restaurering av stenvalvsbro)
- En omorganisering av skogsstyrelsen pågår sedan en tid tillbaka.

Högskolan Kristianstad (Sten Skansjö)

- Högskolan i Kristianstad är i en unik position genom att man befinner sig i Sveriges första riktiga biosfärområde. Sten är koordinator för forskning med anknytning till biosfärområdet. Som exempel på pågående forskning kan nämnas zoologisk forskning kring simänder, miljöteknisk forskning kring lakvattenrening, inom akvatisk ekologi skall man medverka vid byggande av akademisk plattform för studier av implementering av EU's vattendirektiv. Slutligen finns en tvärvetenskapligt sammansatt forskargrupp för landskapshistorisk forskning, där man har fokus på Kristianstadsslätten under de senaste tusen åren.

LRF, Kristianstads kommun (Hans Persson)

- Medverkar i Länsstyrelsens arbete med EU:s landsbygdsutvecklingsprogram (2007-2011) och arbetet med klassificering av vatten enligt EU:s vattendirektiv
- Deltar i arbete med vattenresurser för det skånska lantbruket (ett resultat av sommarens långa torrperiod)
- Engagerat sig mot luftledning mellan Rinkaby och Kristianstad norra
- Skall yttra sig över kommunens förslag till miljömål
- Beträffande Oppmannasjön, strax utanför biosfärområdet, informeras om yrkesfisket efter ål (400 kg/år), skydds jakt på skarv (vill förhindra etablering av häckande skarv) och att det tagits fram en djupkarta för sjön

Nedre Helgeåns Fiskevårdsområde (Pelle Rydberg)

- Man medverkar praktiskt och ekonomiskt i det NIP-projekt för ökad tillgänglighet för alla som samordnas av Biosfärkontoret. Det gäller bl a handikappanpassade fiskebryggor vid Kanalhuset och Ekenabben.
- Arbetar vidare med och söker vederbörliga tillstånd för att göra sträckan längs Helgeåns västra sida norr om Härnestsbron tillgänglig för fiske
- Har vidare kontakter med John Murray, Råbelöf, för att göra sträckan längs Helgeåns östra sida norr om Araslövssjön mer tillgänglig för fiske
- Har avslutat projektet med stängda fiskvägar i Mjöån efter stormen Gudrun
- Laxprojektet i Helgeån och Vramsån pågår ytterligare två år

Köpinge Fiskevårdsområdesförening (Sven Olsson)

- informerade om den planerade intresseföreningen för Vramsån, som bl a skall kunna fungera som vattenråd för Vramsåns avrinningsområde (enligt Vattendirektivet). Vid de förberedande mötena har representanter för olika ägarintressen, ideella intressen, kommunen m fl medverkat. Biosfärkontoret har varit behjälpliga och bl a biträtt med kallelser och tillhandahållande av möteslokal. Vid de inledande diskussionerna har även Rune Brandt från Länsstyrelsens miljöavdelnings vattensektion medverkat, varifrån också ekonomiska uppstartsmedel utlovats. På kvällen den 16 november planeras ett större upptaktsmöte som planeras av en interimsgrupp.

Kristianstads naturskyddsförening (Christer Neideman)

- Har programverksamhet med återkoppling till Vattenriket. Är engagerad i miljöfrågor och värnar gäss och skarvar

Nordöstra Skånes Fågelklubb (Nils Waldemarsson)

- Informerade om nära förestående föredrag om andforskning
- Genomför räkningar av rastande och övervintrande gäss månatligen under vinterhalvåret och närmast förestående är septemberräkningen
- Den 6 januari kommer man att genomföra örnräkning i Kristianstads och Bromölla kommuner och den 21 januari blir det örndag för allmänheten vid Tosteberga bodar.

§ 3 Naturum – lägesinformation

Anders Siversson informerade om det pågående Naturum-projektet. Syftet med projektet är att skapa förutsättningar för och att genomföra idén om ett naturum med en ny gång- och cykelväg över Helge å vid Tivolibadet i centrala Kristianstad. En arkitektävling pågår för att ta fram ett högkvalitativt och realistiskt förslag till utformning av bron och byggnaden. Parallellt pågår detaljplanering och framtagning av underlag till vattendomsansökan och miljökonsekvensbeskrivningen. Byggstart är planerad till sensommaren 2008 och invigning till oktober 2009.

§ 4 Förslag till klippning av vegetation i Hammarsjön och Araslövssjön

Michael Dahlman informerade om klippningsverksamheten som pågått sedan 1970-talet och bakgrunden till denna. Vidare redovisades kommunfullmäktiges beslut från 1990 om åtgärder i och längs stränderna av Hammarsjön. För klippning i Araslövssjön finns inga kommunala beslut. En översyn är på gång och det är viktigt att se över syftet mot bakgrund av hur det ser ut i dag. Följande skulle kunna utgöra utgångspunkter:

- utsikt över sjöytor i norra delen av Hammarsjön
- båttrafik, framkomlighet i rännorna
- förbättra för fritidsfiske från speciellt anlagda fiskebryggor
- gynnande av naturvärden (fisk, fåglar, växter)
- parkaspekter längs Tivoliparken

Vissa saker behöver klargöras, ex.vis vattenägarförhållanden, eventuella tillståndskrav mot bakgrund av att delar av området utgör N2000-område, avstämning mot skötselplaner i naturreservat. Det skulle vara värdefullt med synpunkter från samrådsgruppen, andra vattenägare, jaktintressen mm.

§ 5 Utökning av kommunens naturvårdfond

Patrik Möller informerade om utvidgningen av kommunens naturvårdfond. 1996 beslutades om inrättande av en naturvårdfond för kommunala marker med stora rekreations- och naturvårdsintressen. Arealen uppgick till ca 1530 ha och utgjordes av ett flertal tätortsnära naturområden och bl a omfattande arealer i våtmarksområdet norr och söder om Kristianstad. I beslutet fanns också uppdrag om återkommande översyn och komplettering. Det kommunala markinnehavet har gått igenom och ytterligare ett antal värdefulla områden har tagits fram. Under de senaste åren har Biosfärkontoret påörjat arbete inom temaområdet Sandiga odlingsmarker (anläggande av nya besöksplatsen Utemuseum Sånarna vid Åhus, mm) varför föreslogs att komplettering av fonden skulle påörjas här.

Den 21 juni 2006 beslutade kommunstyrelsens arbetsutskott att fonden skulle utökas med ca 370 hektar sandiga odlingsmarker kring Åhus, Yngsjö, Rinkaby, Everöd och Maglehem.

§ 6 Handlingsprogram för Biosfärområde Kristianstads Vattenrike – avstämning av inriktning för kommande program

Sven-Erik Magnusson informerade om det förslag till upplägg av kommande Handlingsprogram för Biosfärområde Kristianstads Vattenrike. Handlingsprogrammet avser perioden 2007-2009 och kommer att få annorlunda utformning och innehåll jämfört med de tidigare handlingsprogrammen mot bakgrund av att biosfärområdet nu är etablerat och godkänt av Unesco. Det innebär att fokus, som tidigare låg mot naturskydd och bevarande i våtmarksområdet, nu kommer att utvidgas att omfatta de tre funktionerna bevara, utveckla och stödja. Geografiskt kommer hela biosfärområdet hanteras. I utvecklingsfunktionen prioriteras arbete som kan kopplas till värdena i biosfärområdets tio temaområden (våtmarker, sandiga odlingsmarker, rinnande vattendrag osv)

I handlingsprogrammet kommer de tre funktionerna att beskrivas med exempel från förr, nu och förslag till vad som kan tas upp framöver. Vidare kommer det att redogöras för arbetssätt och organisation, med Biosfärråd, Samrådsgrupp, Biosfärkontor, Skötselorganisation, Naturum mm. OH-bilder med Sven-Eriks presentation bifogas.

Biosfärkontoret, som kommer att arbeta vidare med förslaget till handlingsprogram, tar gärna mot synpunkter.

§ 7 Toalettfrågan

Ingvar Lökvist informerade om att Mark- och exploateringskontoret kallat samman till ett första möte om toalettfrågan för besökare av naturområden och besöksplatser i och utanför Biosfärområdet.

§ 8 Avtackning av Rolf Sjöblom

I samband med ny mandatperiod kommer nya ledamöter från kommunstyrelsen och miljö- och hälsoskyddsnämnden att utses. Sven-Erik överlämnade en Lillö-häst i keramik och framförde ett stort tack till Rolf för alla de år han varit positiv och entusiasmerande ordförande i Samrådsgruppen.

§ 9 Nästa möte

Nästa möte bestämdes till måndagen den 19 mars, KS-salen, Rådhuset, Kristianstad.

Hans Cronert /sekreterare/

Justeras:

/Sune Jonasson /

Bilaga OH-bilder "Handlingsprogram 2007-2009, Biosfärområde Kristianstads Vattenrike"

Sändlista:

Bengt Berg, kommunstyrelsen
Sune Jonasson, kommunstyrelsen
Rolf Sjöblom, Miljö- och hälsoskydds nämnden
Ingvar Lövkvist, Mark- och exploateringskontoret
Anders Siversson, Mark- och exploateringskontoret
Marie Nilsson-Shehata, Stadsarkitektkontoret
Hans Eliasson, Miljö- och hälsoskydds kontoret
Sam Skällberg, Miljö- och hälsoskydds kontoret
Patrik Möller, C4 Teknik
Michael Dahlman, C4 Teknik
Mats Åkesson, C4 Arbetsmarknad
Tommy Gustavsson, Informations-, näringslivs och turistförvaltningen
Bengt-Åke Kjell, Kultur- och fritidsförvaltningen
Sam Peterson, Naturskolan, Barn- och utbildningsförv.
Sven-Erik Magnusson, Biosfärkontoret/Ekomuseum
Karin Magntorn, Biosfärkontoret
Carina Wettemark, Biosfärkontoret
Göran Mattiasson, Länsstyrelsens miljöavdelningen
Kenth Ljungberg, Länsstyrelsens miljöavdelningen
Elisabeth Hellmo, Länsstyrelsen miljöavdelningen

Camilla Jönsson, Länsstyrelsen miljöavdelningen
Ulla Berglund, Skogsvårdsstyrelsen Södra Götaland
Bo Fransman, Region Skåne
Magnus Thelaus, Högskolan Kristianstad
Johan Elmberg, Högskolan Kristianstad
Sten Skansjö, Högskolan Kristianstad
Hans Persson, LRF Kristianstad kommun
Bengt Klingheim, Turistentreprenörerna
Christer Neideman, Naturskyddsföreningen i Kristianstad
Nils Waldemarsson, Nordöstra Skånes Fågelklubb
Thomas Lindblad, Nordöstra Skånes Fågelklubb
Åke Svensson, Nedre Helgeåns Fiskevårdsområde
Nils Hofmann, Nedre Helgeåns Fiskevårdsområde
Sven Olsson, Vramsåns fiskevårdsförening
Lars Bengtsson, Kristianstad-Bromölla Jaktvårdsrets
Roobin Jalkling, Christianstads Motorbåtsklubb
Bengt Hellberg, Beckhovets fiskebods förenig
Per Ohlsson, Svenska MAB- kommittén
Torsten Larsson, Naturvårdsverket
Michael Löfroth, Världsnaturfonden, WWF